

शासकीय व अनुदानित वसतीगृहांमध्ये
अपंगांच्या ३% जागा पूर्णपणे भरणे व
अपंगांना सर्व सोयी सुविधा पुरविणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: अपंग-२०१३/प्र.क्र.३७/ अ.क. -२

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

दिनांक: १९ ऑक्टोबर, २०१३

प्रस्तावना :-

अपंग व्यक्ती(समान संधी, हक्कांचे संरक्षण आणि संपूर्ण सहभाग) अधिनियम, १९९५ या अधिनियमाची राज्यात सन १९९६ पासून अंमलबजावणी करण्यात येत आहे. सदर अधिनियमातील तरतुदीनुसार अपंगांना अनुज्ञेय सर्व सोयी सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य अपंग कल्याण कृती आराखडा-२००१ ची अंमलबजावणी राज्यात करण्यात येत आहे. सदर अधिनियमाची तसेच कृती आराखड्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी होत नसल्याचे, विशेषतः शासकीय व अनुदानित वसतीगृहांमध्ये अपंगांसाठी राखीव असलेल्या ३ % जागा न भरणे व त्यांना आवश्यक त्या सोयी सुविधा पुरविण्यात येत नसल्याची बाब अपंगांच्या विविध संघटनांकडून शासनाच्या निदर्शनास आणण्यात आली आहे. यासंदर्भात मंत्रालयीन सर्व प्रशासकीय विभागांना सदर परिपत्रकान्वये खालीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याबाबत सूचित करण्यात येत आहे:-

परिपत्रक :-

शासकीय व अनुदानित वसतीगृहांमध्ये अपंगांकरीता ३% राखीव असलेल्या जागा भरणे व त्यांना आवश्यक त्या सोयी सुविधा पुरविणेबाबत सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी खालीलप्रमाणे तातडीने कार्यवाही व अंमलबजावणी करावी:-

अ) शासकीय व अनुदानित वसतीगृहांमध्ये ३ टक्के अपंग विद्यार्थ्यांसाठी राखीव असलेल्या जागा पूर्ण भराव्यात तसेच रिक्त रहाणाऱ्या जागांसाठी जाहिरात देवून त्या भरल्या जातील याबाबत कार्यवाही करावी.

ब) वसतीगृहात अपंग विद्यार्थ्यांना प्रवेश देते वेळी अपंग विद्यार्थ्यांचे तळमजल्यावर निवासाची व्यवस्था करावी.

क) निवासाच्या ठिकाणी स्वतंत्र स्नानगृह व प्रसाधनगृह ठेवण्यात येवून ते अपंग विद्यार्थ्यांसाठी राखीव ठेवावेत. स्नानगृह व प्रसाधनगृहामध्ये अपंगांसाठी आवश्यक असणाऱ्या सर्व सोयी-सुविधा उदा.फरशी (Unskid), पकडदांडा, शॉवर, साबण ठेवण्याची जागा इत्यादी सुविधा उपलब्ध करून द्याव्यात.

ड) नविन वसतीगृहांच्या बांधकामाचे नकाशे व अंदाजपत्रक तयार करताना ते अपंगांना मुक्त संचार करता यावा यासाठी अडथळा विरहित (Disability Friendly) राहिल याबाबत दक्षता घेण्यात यावी.

इ) सार्वजनिक बांधकाम विभागाने यापूढे इमारतीचे नकाशे व आराखडे तयार करताना अपंगांसाठी अडथळा विरहित सर्व सोयी उपलब्ध होतील याबद्दल आवश्यक ती कार्यवाही करावी.

ई) सर्व मंत्रालयीन विभागांनी त्यांचे नियंत्रणाखालील सध्याच्या वसतीगृहाच्या व अन्य सार्वजनिक इमारतींमध्ये तातडीने अडथळाविरहित सर्व सोयी सुविधा उपलब्ध करून देणेबाबतची कार्यवाही तातडीने करावी.

२. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागांतर्गत येणाऱ्या शासकीय / निमशासकीय इमारती / वसतिगृह येथे अपंगांकरीता आवश्यक त्या सुविधा उपलब्ध करण्याची जबाबदारी आयुक्त, समाज कल्याण, पुणे यांची राहिल. तरी त्याप्रमाणे त्यांनी आवश्यक त्या सर्व सोयी सुविधा तातडीने उपलब्ध करून द्याव्यात.

३. वरील सूचना सर्व संबंधित प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रीय प्राधिकाऱ्यांच्या निदर्शनास आणाव्यात व त्यांचेकडून विहित कालावधीत कार्यवाही होत आहे याची खातरजमा करावी. याबाबतचा त्रैमासिक अहवाल प्रत्येक तिमाही संपल्यानंतरच्या पुढील महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात या विभागाकडे पाठविण्यात यावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३१०१९१६३८२०५०२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(कि. पां. वडते)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
४. सर्व मंत्री / राज्यमंत्री, यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
५. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधान सभा, विधान भवन, मुंबई,
६. मा. विरोधी पक्षनेता, महाराष्ट्र विधान परिषद, विधान भवन, मुंबई,
७. मा. मुख्य सचिव यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
८. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अमुस / प्र.स. / सचिव,
९. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई
१०. सर्व विभागीय आयुक्त, महसूल विभाग,
११. संचालक, नगरपालिका प्रशासन, वरळी, मुंबई,
१२. आयुक्त, सर्व महानगरपालिका,

१३. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
१४. आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. संचालक, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१६. महासंचालक, बार्टी, पुणे
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य अपंग वित्त व विकास महामंडळ, मुंबई
१८. सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१९. सर्व जिल्हाधिकारी,
२०. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
२१. सर्व प्रादेशिक उप आयुक्त, समाजकल्याण,
२२. सर्व सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण,
२३. सर्व जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी, जिल्हा परिषद,
२४. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२ (लेखा लेखापरिक्षा), मुंबई/नागपूर
२५. महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
२६. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
२७. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
२८. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती प्रसिध्दीसाठी)
२९. सर्व कार्यासने ,सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,मंत्रालय, मुंबई/निवड
नस्ती- का- अ.क.२